

HARJAVALLAN KAUPUNKI

Perusturvalautakunta 14.12.2016/ 86 §

OMAISHOIDONTUEN TOIMINTAOHJE JA MYÖNTÄMISPERUSTEET 1.1.2017

Sisällysluettelo

1. Omaishoidontuen sisältö ja tarkoitus	3
2. Omaishoidontuen hakeminen	3
3. Myöntämisperusteet ja hoitopalkkiot	4
4. Päättös omaishoidontuesta ja omaishoitosopimus	5
4.1 Omaishoitosopimus	6
4.2 Hoito –ja palvelusuunnitelma	6
5. Omaishoidon keskeytykset	7
6. Omaishoitajalle järjestettävä vapaa	7
7. Asiaksmaksujen periminen	8
8. Omaishoitosopimuksen irtisanominen ja purkaminen	8

1. Omaishoidontuen tarkoitus ja sisältö

Omaishoidontuki perustuu lakiin omaishoidontuesta (2005/937). Omaishoidontuki on lakisääteinen sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä kunnan tulee huolehtia määrärahojensa puitteissa.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen, tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoidontuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista palveluista, omaishoitajan hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista (omaishoitolaki 2§).

Omaishoitoa voidaan tukea erilaisilla palveluluilla, joita voivat olla kodinhoitopalvelut, päivätoiminta, intervalli (lyhytaikaishoito) sekä erilaiset tukipalvelut.

Omaishoitolain 3 § sisältää tuen yleiset myöntämisperusteet. Kunta voi myöntää omaishoidontukea, jos

- henkilö tarvitsee alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi kotioloissa hoitoa tai huolenpitoa
- hoidettavan omainen läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden turvin
- hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia
- omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin ja terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää
- hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva
- tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista

2. Omaishoidontuen hakeminen

Omaishoidontuessa on jatkuva hakumenettely ja sitä haetaan kirjallisesti hakulomakkeella, joita on saatavana Harjavallan kaupungin internetsivuilta www.harjavalta.fi, sekä kaupungin vanhustyön edustajilta toimipisteistä (vanhainkoti Hopearanta tai sosiaalikeskus). Hakemuksen liitetään hoidettavaa koskeva lääkärin C-lausunto tai mahdolliset muut selvitykset. Lausunnoista tulee ilmetä hoidon sitovuus ja vaativuus. Hakemus palautetaan vanhustyön johtajalle (Vanhainkoti Hopearanta, Pohjoisrannantie 317).

Hoidon ja muiden palveluiden tarve ja määrä arvioidaan vanhustyönjohtajan tai hänen määräämänsä henkilön tekemällä kotikäynnillä. Tarpeita selvitettäessä apuna käytetään asiantuntijalausuntoja, RaVa-toimintakykyindeksiä ja MMSE-testiä sekä mahdollisia

muita mittareita. Kotikäynnillä selvitetään lisäksi hakijan asumisolaja ja sosiaalista verkostoa.

3. Myöntämisperusteet ja hoitopalkkiot

Omaishoidontuen piiriin otetaan ensisijaisesti eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitsevat henkilöt, jotka kotona selviytyäkseen tarvitsevat ympärivuorokautista huolenpitoa. Siivouksessa, asioinneilla kodin ulkopuolella ja muissa tämänkaltaisissa tukitoimissa avustaminen ei ole riittävä peruste omaishoidontuen myöntämiselle.

Hoitopalkkion määräytymisperusteet

Hoitopalkkion suuruuteen vaikuttavat hoidon sitovuus ja vaativuus, poikkeuksena voi olla esim. hoitajan esittämä perusteltu syy. Hoitopalkkio tarkistetaan kalenteri vuosittain indeksitarkistuksen perusteella (työeläkelain 395/2006/96§ mukainen palkkakerroin).

Maksuluokka I 393,00 €/kk

- hoidettava tarvitsee päivittäin toistuvasti apua kaikissa päivittäisissä toimissa kuten aamu ja tai iltatoimissa, ruokailussa, peseytymisessä yms.
- tarvitsevat jonkin verran hoitoa ja huolenpitoa
- hoidettava voi olla yksin osan vuorokaudesta
- hoitotyö sitoo hoitajaa säännöllisesti päivittäin
- kotihoidon tarvetta voidaan vähentää
- hoidettavan MMSE-arvo 13-20
- hoidettavan RaVA-indeksi 2,5-3 välillä
- mikäli hoidettava on lapsi, hänet rinnastetaan muihin samanikäisiin lapsiin
- lapsen hoito tai nuoren hoito sitoo hoitajaa säännöllisesti ja päivittäin selkeästi tavanomaista enemmän lapsen ikätasoon nähden
- hoidettavalla ei ole tarvetta yöaikaiselle hoidolle

Maksuluokka II 457,40 €/kk

- hoidettava tarvitsee paljon apua ja tai ohjausta kaikissa päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa tai tarvitsee vaikean muistisairauden johdosta jatkuvaa valvontaa
- hoidettava ei voi asua yksin
- hoitotyö edellyttää hoitajan kokopäiväistä työpanosta, ilman hoitajaa hoidettava olisi tehostetun palveluasumisen piirissä
- MMSE-arvo alle 12
- hoidettavan RaVA-indeksi 3-3,5 välillä
- mikäli hoidettava on lapsi, hänet rinnastetaan muihin samanikäisiin lapsiin

- lapsi tai nuori tarvitsee toistuvaa tai lähes jatkuvaa hoivaa ja huolenpitoa kaikissa päivittäisissä omatoimisuuden osa-alueissa selkeästi tavanomaista enemmän
- lasta tai nuorta ei voi jättää ilman valvontaa, hoito on sitovaa lähes ympäri vuorokauden
- lapsi tarvitsee apuvälineitä kommunikoinnissa ja/tai liikkumisessa

Maksuluokka III 635,40 €/kk

- hoidettavalla on laitostasaisen hoidon ja huolenpidon tarve
- hoito on ympärivuorokautista
- hoito on sitovaa sekä fyysisesti ja psyykkisesti raskasta
- hoidettavaa ei voi jättää yksin
- MMSE-arvo 0-12
- RaVa-indeksi yli 3,5
- lapsen tai nuoren hoidon määrä ja sitovuus ovat laitoshoidon tasoa
- hoito on ympärivuorokautisesti vaativaa, tai lapsi/nuori on riippuvainen hoitajastaan
- lapsi tai nuori tarvitsee useita, erilaisia apuvälineitä liikkumiseen, siirtymiseen, kommunikointiin tai hoitotoimenpiteisiin tms.

Maksuluokka IV 784,10 €/kk

- raskaan siirtymävaiheen aikainen hoito, jolloin hoitaja on estynyt tekemästä omaa palkkatyötään
- siirtymävaihe voi olla esim. saattohoitotilanne tai hoidettavan siirtyminen laitoshoidosta kotihoitoon. Tällöin hoitaja sitoutuu vastaamaan hoidettavan henkilökohtaisesta hoivasta ja huolenpidosta sekä valvonnasta ympärivuorokauden
- hoitoajan arvioidaan olevan lyhyt, korkeintaan 6 kuukautta

4. Päätös omaishoidontuesta ja omaishoitosopimus

Palvelutarpeen arvioinnin ja kotikäynnin jälkeen tehdään päätös tuen myöntämisestä. Omaishoidontuki myönnetään hakemuksen saapumista seuraavan kuukauden alusta lukien. Hakijalle lähetään kirjallinen päätös, jonka on tehnyt vanhustyönjohtaja. Viranhaltijapäätökseen tyytymättömällä on oikeus hakea muutosta päätökseen perusturvalautakunnalta.

Myönteisen päätöksen lisäksi laaditaan omaishoitosopimus sekä hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoidontuki on verotettavaa tuloa ja se maksetaan hoitajana toimivalle henkilölle.

4.1 Omaishoitotosopimus

Sopimus on ns. toimeksiantotosopimus eikä hoitaja ole työsopimuslain (55/2001) tarkoittamassa työsopimussuhteessa kuntaan, hoidettavaan, tai hoidettavan huoltajaan. Hoitajan eläketurva määräytyy kunnallisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden eläkelain (Kunnallinen eläkelaki 549/2003) mukaisesti.

Kunta vakuuttaa omaishoitajat tapaturman varalta (tapaturmavakuutuslaki 608/1948 57 § 1 mom).

Omaishoitotosopimus tehdään toistaiseksi tai erityisestä syystä määräajaksi.

Hoitajan kanssa laadittava sopimus sisältää:

- hoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrän
- sopimuksen keston
- hoitajan oikeudet ja velvollisuudet sekä kunnan velvollisuudet
- sopimuksen irtisanominen ja purkaminen

4.2 Hoito- ja palvelusuunnitelma

Hoidettavalle laadittava hoito – ja palvelusuunnitelma sisältää:

- omaishoitajan antaman hoidon määrän ja sisällön
- muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sisällön
- omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaalipalvelujen määrän sekä sisällön
- miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydentilasta johtuvan poissaolon tai muun poissaolon aikana.

Hoito – ja palvelusuunnitelma allekirjoitetaan ja se tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Omaishoidontuen asiakkaan on mahdollista saada myös kotihoidon palveluja, mikäli ne sisältyvät hänen hoito – ja palvelusuunnitelmaansa. Päävastuu omaishoidettavasta tulee kuitenkin olla omaishoitajalla.

5. Omaishoidon keskeytykset

Omaishoidon keskeytyksistä on ilmoitettava viipymättä vanhustyön johtajalle (puh. 044 432 5277).

Palkkion maksaminen hoidon keskeytyksen ajalta

- omaishoidontuki vähenee, mikäli hoidettavalla on ennalta sovittuja lyhytaikaisia, säännöllisiä ympärivuorokautisia laitos- tai kuntoutusjaksoja esim. säännöllinen intervallihoito (ei koske hoitajan lakisääteisiä vapaapäiviä)
- jos hoito keskeytyy hoitajasta johtuvasta syystä, tuen maksaminen keskeytyy
- hoidon keskeytyessä hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä, palkkio maksaminen keskeytyy yli 5 vuorokautta ylittävältä osalta.
- hoitopalkkion maksaminen keskeytyy heti, mikäli hoito vaarantaa hoidettavan terveydentilan
- hoidettavan terveydentilan muutoksesta johtuvasta syystä (esim. sairaalajakso) omaishoidon tuen maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua

6. Omaishoitajalle järjestettävä vapaa

Omaishoitajalle järjestettävä vapaa perustuu omaishoidosta annetun lain 4§:n, jossa todetaan että omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kuukaudta kohti, jolloin hän yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Saman lain 8 §:n mukaan jokaisella omaishoitotosopimuksen tehneellä hoitajalla on oikeus pitää vapaata kaksi vuorokautta kalenterikuukaudta kohti.

Omaishoitajalle järjestettävän vapaan tarkoituksena on tukea omaishoitajan jaksamista. Lakisääteisiin vapaisiin ovat oikeutettuja kaikki omaishoitajat, jotka ovat tehneet kunnan kanssa omaishoitotosopimuksen.

- kaikilla sopimuksen tehneillä hoitajalla on oikeus pitää kaksi vuorokautta vapaata /kk
- hoitajalla on oikeus pitää vapaata kolme vuorokautta sellaista kalenteri kuukaudta kohti, jonka aikana hän on ollut yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin.
- lakisääteinen vapaa sisältää omaishoitajalle annettavaa vapaata täysinä vuorokausina
- hoitaja voi pitää vapaat, kun lomaoikeus on kertynyt (kertyneitä vapaita voi kerätä ja pitää yhtäjaksoisesti)
- vapaiden pitäminen ei vaikuta vähentävästi hoitopalkkioon
- vapaita ei voi vaihtaa rahaksi
- vapaat voi korvata halutessaan palvelusetelillä

Hoitajan vapaan aikainen hoito tulee lähtökohtaisesti järjestää avohuollon palveluna. Laitosmuotoista sijaishoitoa tulisi käyttää vain silloin kun vapaan järjestäminen ei hoidettavan tarpeiden takia ole muutoin mahdollista.

Omaishoidon vapaa voidaan järjestää lyhytaikaishoidolla, perhehoidolla tai sijaishoidolla. Hoidettavalta peritään hoitajan vapaan ajalta asiakasmaksulain ja asetuksen mukaiset asiakasmaksut (asiakasmaksulaki 6b§).

7. Asiakasmaksujen periminen

Niistä palveluista, jotka kunta järjestää hoidettavalle omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi ja jotka korvaavat omaishoitajan antamaa hoitoa ja huolenpitoa peritään hoidettavalta asiakasmaksulain 1992/734/34§ 6b mukainen maksu (11,30€/vrk). Muista palveluista kuin edellä mainittu peritään normaali kunkin palvelun mukainen maksu. Viranhaltija voi harkita, ettei asiakasmaksua peritä tai sitä voidaan alentaa, jos se huollollisista syistä on perusteltua tai maksu on muutoin kohtuuton (asiakasmaksulaki 1992/734/11§).

8. Omaishoitosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua. Omaishoitaja voi irtisanoa sopimuksen kuukauden irtisanomisajalla.

Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi esim. siirtyminen tehostetun palveluasumisen- tai laitoshoidon yksikköön.